

Ecologische scan

BuurserHege

Provincie Overijssel

Colofon

Projectleider
Henkjan Schutte

Onderzoek, advies en rapportage
Piet Bremer¹

In opdracht van:
Gemeente Haaksbergen/provincie Overijssel.

Opleverdatum:
27 mei 2022

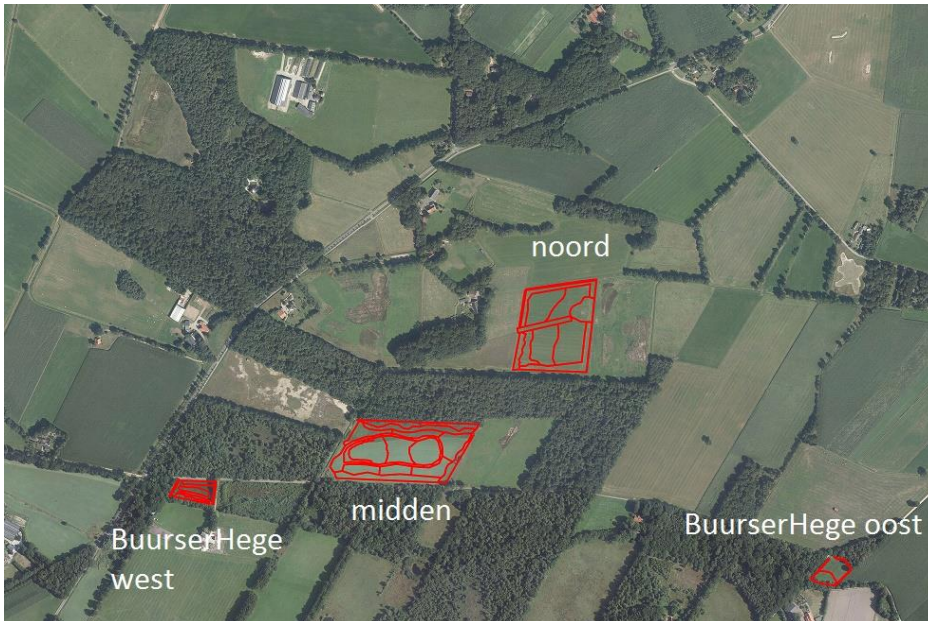
Foto voorzijde:
BuurserHege noord met nat gedeelte in maart 2022

¹ Ecoloog provincie Overijssel sinds 1983 . Met ruime ervaring in het vakgebied van de ecologie. Onderzoek gedaan en gepubliceerd, soms in Engelstalige tijdschriften, over vogels, zoogdieren, amfibieën, kreeftachtigen, bijen, vliegen, korstmossen, mossen, vaatplanten, varens (PhD) en paddenstoelen.

1. Inleiding en onderzoek

1.1. Aanleiding

De opdrachtgever, de provincie Overijssel, is voornemens bos te gaan ontwikkelen op een viertal percelen in de gemeente Haaksbergen. Figuur 1.1. geeft hiervan de ligging en de namen. De werkzaamheden zijn gepland voor 2023. Bij de werkzaamheden is de opdrachtgever gebonden aan de Wet Natuurbescherming.

Figuur 1.1. Ligging van de vier te beplanten locaties van de Buurser Hege
Met de aanduidingen van de vier te beplanten locaties.

1.2. Doel en centrale vraag

Dit natuuronderzoek is opgezet en uitgevoerd om te kunnen bepalen of de geplande ontwikkelingen in strijd zijn met de Wet Natuurbescherming.

1.3. Reikwijdte

Het onderzoek op de percelen is uitgevoerd in voorjaar van 2022 veldbezoeken op 4 maart en 19 mei en gecheckt met data uit het NDFF. Zij is voldoende basis voor de werkzaamheden als deze in 2023 worden uitgevoerd. Op 4 maart in de ochtend bezocht bij rustig weer, bijna onbewolkt, maximaal 11 graden Celsius. Op 19 mei eveneens met ochtend bezoek bij 16 graden, droog weer en enige bewolking.

1.4. Werkwijze

Het project betreft de aanplant van bos, cq. het spontaan laten ontstaan van bos op afgeschaapte grond (BuurserHege oost), dan wel braakliggende akkergrond als vervanging van zeer intensief gebruikt grasland (BuurserHege midden en noord), akkerland (BuurserHege west en strook in midden) en extensiever gebruikt grasland. Het gaat zowel om een bureaustudie als veldstudie.

2. Conclusies

Het voorliggende rapport geeft antwoord op de vraag: *Is de voorgenomen ontwikkeling in strijd met de Wet Natuurbescherming en dienen eventuele vervolgstappen genomen te worden voor met de uitvoering gestart wordt?*

In de vier percelen komen **geen** beschermde plant- en diersoorten voor.
Het gebied biedt **geen** verblijfplaats voor beschermde vleermuizen.

Maatregelen

Voor BuurserHege noord geldt dat niet kan worden uitgesloten dat hier de Kievit tot broeden komt, maar gezien ontbreken van enige indicatie in maart en mei tijdens veldbezoeken lijkt die kans heel klein. Bosaanplant vindt hier bij voorkeur niet in het broedseizoen plaats.

Figuur 1.2. N2000 en NNN met zoen ONW (Ondernemen met Natuur en Water, oranje), ontwikkelopgave (roze, aangepast), idem paars.

3. Projectgebied en voorgenomen ontwikkeling

Buurser Hege - west (HBG01 R 1409)

Locatie: tussen de Hegebeek en de Hegeveldweg

Oppervlak: 0,19 ha

Figuur 3.1. Ligging van het perceel

In BuurserHege west is sprake van een maisakker. Hier vindt grondverzet plaats binnen de akker, waarmee een houtwal wordt gemaakt, waarna zich een spontaan bos mag ontwikkelen. Buiten de akker zijn geen werkzaamheden of ingrepen voorzien.

Buurser Hege midden (percelen HBG01 T 164 en 165)

Locatie: noordelijk van Hegeveldsweg

Oppervlak: 3,5 ha

Figuur 3.2. BuursHege midden in 2019 met Engels raaigras en strook mais langs bosrand

In BuurserHege midden wordt bos aangeplant, een kleine speelweide aangelegd en bosweg met ontwikkeling van struweelrijke bosranden. Hier vindt beperkt verplaatsing van grond plaats voor de ontwikkeling van laagten en wallen. Deze werkzaamheden vindt binnen het perceel plaats. Buiten het perceel zijn geen werkzaamheden of ingrepen voorzien. De verwachting is dat binnen 20 jaar hier leefgebied ontstaat voor o.a. 10 soorten broedvogels.

Buurser Hege noord (percelen HBG01T 186).

Oppervlak: 2,4 ha

Figuur 4.3 Buurserhege noord

In de Buurserhege Noord wordt bos geplant. Er vindt grondverzet binnen het perceel plaats om een verdwenen houtwal te herstellen en nieuwe wal te maken aan de rand van het perceel. De verwachting is dat binnen 20 jaar hier leefgebied ontstaat voor o.a. 10 soorten broedvogels, waaronder Fitis, Tuinfluiter en Zwartkop. Het gebied zal van betekenis worden voor aantal soorten zoogdieren als Egel, Ree en meerdere soorten muizen. In het nieuwe bos wordt vak Schietwilg geplant, waar na 20 jaar boomholten ontstaan door spechten, die van betekenis kunnen worden als verblijfplaats voor vleermuizen (mogelijk Ruige dwergvleermuis).

Buurser Hege-oost (HBG01 R 387).

Locatie: tussen de Hegebeek. Witteveenweg en de Twistveenweg

Oppervlak: 0,27 ha

Figuur 3.4. Ligging van gebied tussen Hegebeek, Witteveenweg, Twistveenweg en de Nederlands-Duitse grens.

In BuurserHege oost wordt het hele grasland perceel afgeschaapt en grond gebruikt om een houtwal op te werpen en bestaande houtwal te verbreden. Het gebied is te klein om groot effect op de natuur te verwachten. Na aanplant zal hier de Fitis verschijnen, bij ouder worden ook Tuinfluiter en Zwartkop. Er ontstaat in jonge bos ook extra leefgebied voor kleine zoogdieren, waaronder de Egel.

4. Resultaten

Bureau en veldonderzoek

BuurserHege west

NDFF (alle soortgroepen): geen informatie

Velbezoek 4 maart/ 19mei 2022

Natuur rondom perceel: aan de noordzijde komt een uitgestrekt heideveld voor dat in beheer is bij Landschap Overijssel. Het gaat om droge heide (Struikheide gemeenschap). Aan de westzijde ligt een erfbos (iets verrommeld), aan de oostzijde opgaand loofbos met Scherpe berk, Zwarte els en Zomereik. Hier broeden diverse vogelsoorten als Boomleeuwerik, Zwartkop en Vink, die verder geen relatie hebben met het perceel.

Bomen ontbreken in het perceel. Van verblijfplaatsen van boom bewonende broedvogels en/of vleermuizen kan dan ook geen sprake zijn.

BuurserHege noord

Florakartering 1997: er liep toen nog een greppel voor noord naar zuid over het perceel met o.a. Grasmuur (Sgr), Moerasrolklaver (Lu), Ruwe smele (Dc), Hazenzegge (Xov), Kale jonker (Cipa), Echte koekoeksbloem (Lf). Dus met een bloemrijke *caltheuze* greppel. De greppel is in de landinrichting Haaksbergen gedempt en gebied is sterk ontwaterd door de diepe leiding aan de zuidzijde van het perceel. Al deze waarden zijn verloren gegaan met de landinrichting.

Vegetatiekartering 1997: een deel van perceel was akker, het andere deel Engels raaigras.

NDFF: buiten data van de provinciale florakartering is er alleen melding van pleisterende Kraansvogels.

Velbezoek 4 maart/19 mei 2022: het zeer intensief gebruikte perceel betreft inzaai van Engels raaigras met aandeel van Straatgras en Zachte dravik. Hier werd op één plek de Mol aangetroffen (enkele ritten). Een mollenklem vormde direct bewijs voor de niet gewenste aanwezigheid en actieve bestrijding. Broedvogels komen in het perceel niet voor. De aangrenzende meidoorn hegwal is onderdeel van een territorium van de Grasmus. In omringend bos komen o.a. Zwartkop, Vink, Gekraagde roodstaart en Tuinfluiter als broedvogel voor (zang, wijzend op bezette territoria). Deze soorten hebben geen enkele relatie met het perceel (strikte struweel- en bosvogels).

Bomen ontbreken in het perceel. Van verblijfplaatsen van boom bewonende broedvogels en/of vleermuizen kan dan ook geen sprake zijn.

BuurserHege midden

NDFF: van perceel bestaan geen data behoudens een ingevoerde waarneming van een Ree.

Velbezoek 4 maart/19 mei 2022: het gaat om een zeer intensief gebruikt Engels raaigras perceel dat al in eerste week van mei gemaaid was. In omringend bos komen o.a. Zwartkop, Vink, Gekraagde roodstaart en Tuinfluiter als broedvogel voor (zang, wijzend op bezette territoria). Deze soorten hebben geen enkele relatie met het perceel (strikte struweel- en bosvogels).

Bomen ontbreken in het perceel. Van verblijfplaatsen van boom bewonende broedvogels en/of vleermuizen kan dan ook geen sprake zijn.

BuurserHege oost

NDFD (alle soortgroepen): geen informatie over perceel wel vanuit SNL kartering over broedvogels in het aangrenzend bos.

Velbezoek 4 maart/ 19 mei 2022: Het grasland zelf is jarenlang niet bemest en van het Gestreepte witbol type met o.a. Zachte witbol, Smalle weegbree, Kleine klaver en Veldereprijs. Aan de rand groeit de Dolle kervel. Bemesting heeft hier de afgelopen jaren niet plaatsgevonden. Het perceel laat zich in de terminologie van het Subsdiestelsel Natuur & Landschap omschrijven als N12.02 Fauna- en bloemrijk grasland.

In het perceel zijn geen muizenholen gevonden, maar kans is aanwezig dat Bosmuis wel gebruik maakt van het perceel.

Bomen ontbreken in het perceel. Van verblijfplaatsen van boom bewonende broedvogels en/of vleermuizen kan dan ook geen sprake zijn.

De houtwal aan de oostzijde is een smalle open bermwal, die met bermgreppel van aangrenzende weg is gescheiden. In de opgaande begroeiing komt o.a. Zomereik voor, in de kruidlaag o.a. Braam en Gewone eikvaren. Bij het versterken van de wal aan de perceelszijde wordt deze robuuster gemaakt en geschikt gemaakt voor meer planten en dieren. Tijdens veldbezoek was er geen indicatie dat in de wal vogels broeden (te open, geringe omvang, geen struiklaag, te veel verstoring vanaf aangrenzende weg) of dat de wal verblijfplaats is voor de Egel.

Vroeg gemaaid zeer intensief en nadien geïnjecteerd perceel Buurserhege midden. De natuurwaarde is hier zeer laag.

5. Interpretatie

De actuele natuurwaarde van al de vier percelen is uiterste laag, met uitzondering van BuurserHege oost. Geen van de vier gebieden is leefgebied van beschermde soorten. De percelen zijn ongeschikt leefgebied. Van vleermuis leefgebied (locaties met voorplanting) is geen sprake en ook niet van jaarrond beschermde nesten.

Voor BuurserHege noord kan in broedseizoen sprake zijn van het broeden van de Kievit (echter geen indicatie tijdens bezoek in maart en mei). Het is wenselijk hier werkzaamheden niet in het broedseizoen uit te voeren. Voor de andere percelen geldt dat direct naast deze percelen bos voorkomt met het broeden van beschermde vogelsoorten. In BuurserHege west en oost vinden daarom tijdens broedseizoen geen maatregelen plaats. BuurserHege midden vinden bij voorkeur ook geen maatregelen tijdens het broedseizoen plaats, maar voor deel van perceel zou hiervan afgeweken kunnen worden.

In al de vier gebieden gaat geen natuur verloren. Door inrichting, aanplant en spontane bosontwikkeling ontstaat belangrijk leefgebied voor o.a. broedvogels en zoogdieren. Voor provinciale aandachtsoorten² zullen de deelgebieden een rol kunnen gaan spelen, maar niet voor de beschermde soorten in de wet Natuurbescherming³.

² Dit zijn soorten die in de provincie vanaf 1983 worden gekarteerd en omvatten alle soorten van de Rode lijst, zeldzame soorten, historisch indicatieve soorten en kensoorten van syntaxa.

³ Dit zijn alle dermate zeldzame en bedreigde soorten dat ze in Overijssel buiten natuurgebieden zo goed als niet voorkomen.

Literatuurlijst

Bremer, P., 2022. De BuurserHege. Nieuw bos in de omgeving van de Hegebeek. Rapport Provincie Overijssel.